

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

1 an ... 20 cor.

6 an ... 10 cor.

3 an ... 5 cor.

1 luna ... 2 cor.

N-ri de Dumizecă pe an 4 cor.

Ziaru Român și străinătate pe an 60 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRATIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

De un de garsonă: prima dată în
lună; a doua dată în luna, a treia
oară în luna de fiecare publicație.Atât abonamentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti în avans în Arad.

Detalii pentru oraș și comitat.

Serviciul nostru nu se primește.

PARTIDELE MAGHIARE ȘI ROMÂNII.

(*) Din considerații de tactică, deputații români hotărâseră, ca atât în proiectul de adresă cât și în vorbirile ce vor rosti, să insiste mai ales asupra relor generale, pe care le simt toți cetățenii, fărăosebire de neam și dinaintea lecuirii cărora nu se poate da îndărăt, sub nici un pretext, nici în fel de guvern unguresc.

O enunțiu a lui Tisza, urmată de cea a lui Bánffy și în urmă complectată de cea a treia declarație, a lui Apponyi, reprezentantului cel mai autorizat al Ungurilor, a determinat însă pe deputații români să intre în polemică asupra chestiunii, pe care numai în chip academic ar fi dorit să o prezinte, întâia oră, în Dieta ungară.

Vorbind de îngrijorarea ce i-a cuprins pe unii aderenți ai partidului liberal când cu prezentarea proiectului berzeviczyan, directorul ziarului nostru făcând aluzie la Români, cari stau în partidul lui Tisza, a strigat:

— Nici nu li-e acolo locul!

Tisza, răspunzând, a zis:

— Ear eu așa cred (sgomot la mijloc) că cetățenii nemaghiari ai acestei patrii numai atunci sunt cetățenii credincioși ai patriei ungare și numai atunci au într'adevăr inimă pentru interesele neamului lor (aprobări sgomotoase în dreapta), dacă se contopesc într'o partidă ori alta maghiară și în viața publică ungară iau parte nu ca grupări separate naționaliste (aprobări în dreapta și aplauze), ci dacă și iau rol ca membri ai vreunei partide ori alta maghiare (aprobări generale). Aceia, cari în viața publică ungară (sgomot, strigări: S'auzim! S'auzim!) se izolează și se deosebesc prin program

separat naționalist de ceilalți factori ungarî, nu numai din punct de vedere al fidelității către patrie ocupă poziție echivocă (aprobări generale), ci săvârșesc tradare și încontra neamului lor (aprobări generale).

În debaterile Dietei, ediția oficială dela 6 Maiu, nu s'a luat notă și de protestele unanime și puternice cari au însoțit expunerile lui Tisza. Vorbirile rostite d'aci încolo de Români sunt însă în ziarul Dietei și ele vor rămâne ca un veșnic și demn protest împotriva scâlciatelor și șovinistei teorii, primită cu atâta însuflețire de partidele maghiare.

Dar să urmăm.

După Tisza a vorbit — la 6 Maiu — îndată Bánffy.

Făcând aluzie la reforma învățământului elementar și reflectând cuvintelor lui Dr. Mihali privitoare la proiectul lui Berzeviczy, arhishopinistul fost ministru a zis, că lui i-se pare puțin că a vrut să facă Berzeviczy și a pus în vedere, că această chestie mare de stat se va rezolva spre nemulțumirea naționalităților.

A formulat apoi idealul său de stat după cum urmează:

— Este un mare adăvă, că numai statele naționale au îndreptățire de viață. Statul național (a vrut să zică desigur: poliglot!) Traducătorul) care nu știe să devie național ci rămâne cu caracterul poliglot, nu are viitor (Așa-i! Aplauze în stânga).

Ear contele Apponyi a zis, în ședința dela 9 Maiu, următoarele:

— Nu mă las sedus nici spre terenul de luptă a chestiei naționalităților, pentru-că e de prisos a sparge ușă deschise și a polemiza cu

atitudinî politice, față de, cari majoritatea covârșitoare a Dietei, din toate părțile, s'a pronunțat cu *refus unanimitatis*...

Ceea-ce constatăm și noi: într'adevăr, când vorba este să se execute ceea-ce au făcut Deak și Eötvös, ori să li-se deee naționalităților ceea-ce li-se cuvin, partidele maghiare sunt unanime intru a — refusa!

Tot unanime vor fi însă și naționalitățile în stăruința lor de a lupta pentru *egala îndreptățire*.

Felul cum bravii noștri deputați au deschis lupta, ne îndreptățește să sperăm că lupta va și fi încoronată de succes.

Deocamdată li-a succes să-i facă pe corifeii partidelor maghiare să se descopere absolut în ce privește părerile lor asupra chestiei naționalităților.

Știm acum complect ce vor adversarii noștri politici. Ne vom ști noi și conforma.

Proces interesant. Se vede că procurorul dela Oradia-Mare vrea să treacă la nemurire. A intentat acum un proces fără păreche chiar în analele justiției maghiare. A cerut adecă Dietei să suspende dreptul de imunitate al deputatului Ioan Russu-Sirianu, de oare-ce acesta prin cartea „Românii din statul ungar“, scrisă și tipărită în București, ar fi săvârșit și transgresiune polițială, răspândind cartea. Comisia de imunitate a și grăbit să asculte cererea procurorului.

Aceeași comisiune a suspendat și dreptul de imunitate al deputatului dr. A. Vlad, contra căruia procuratura d'asemeni a intentat proces pentru — agitațiune

Cei mai mari dușmani ai Țării și nației ungurești sunt — ce credeți cine? O spune „Arad és Vidéke“ dela 13 Maiu, care într'un lung

LA ARAD!

— Impresii. —

Cupeul e gol. Dar iată, că-mi vine un toarâș: gras și brunet. Nici n'a plecat trenul și-mi doarme. Și de-ar dormi liniștit... Mi-e teamă că n'o să pot adormi de — somnului.

Dela un timp nu l-am mai auzit. Când m-am prins de veste, că sunt tot pe tren, se creșuse binisor de ziua. Prietinel tot ca mai înainte. Ciaba mă lasă speriat. De n'ar zăbovi aci venul așa mult, m'ar fi însoțit de bună seamă și mai departe. În locu-i vine un părinte cu tată-sa: înaltă, blondă. Păcat, că nu mi-s'a așezat în față. Mă uit spre câmpul verde, ca să-i pot vedea profilul stâng. Din nou rămân singur — și singur ajung la Arad.

Înainte de a sosi la trăsura, aud strigând otelul, la care voiam să descalez. Il știți de sigur căci un singur otel are Aradul — la care „desind“ (ca să nu zic românește) ai noștri. În omnibus tot singur. Ba uite, îmi ține societate culărul și iată, că „lacheul“ închide ușa după el. Când să-l întreb, că mai e mult, ajunsesem.

Odaia 23. Atunci o curățiam. Peste vr'o minute despachetam. Mă uit în jurul odăii și-mi cad ochii pe „statistica“ de pe ușe. Sub pozițiile tipărite, urmate de cifre scrise, strălucia un adaus cu creonul: Die Wanzen aber sind gratis. Mi-s'a furnicat p' rui. M'ășez cu multă prevedere pe divan, să probez, dacă-mi somn, ori ba. Era însă prea interesantă cartea, de-o citiam: mi-am uitat și de „Wanzen“ — ifleamțului și de — somn. Mă scoate „din con-

sept“ sunet de clopote bisericești. Imi aduc aminte unde sunt. Voiesc să mă însinuu. O femeie imi spune în limba nemtească, că aci nu e obiceiul. Fericită provincie!...

Ies și o iau la stânga într'un noroc. Bine că n'am întrebat de strada, ce-mi trebuia — căci așa fi pătit ca Sasul, care 'ntreba de „cal“ și calul sub șea și el peste ea. Știam numărul, unde aveam să mă abat, dar nu știam, că acelaș număr îl poartă trei curți, respective pereți de casă. Noroc dela Dumnezeu, că pe-aci se cunosc vecinii, căci altfel de sigur numai a treia oară așa fi nimerit.

După 10 oare pe malul Murășului, patru la număr. Ne uităm spre „cel mai frumos gimnaziu din țară“, vorba unuia dintre noi, și-l admirăm, deși abia-l zărim printre ramuri. Pe urmă desbatem, că oare Murășul înconjură „Vâr“ -ul de toate părțile, ori numai de trei: e adecă așezată cetatea pe inzulă, ori peninzulă? Am lăsat lucrul încurcat și-am intrat în — parc. Am trecut apoi într'al doilea, unde un grup de studenți unguri „intonau“. Făceau „pauze artistice“ în cursul pregătirii pentru baccalaureat. Poliția nu-i oprește, publicul nu-i jenează. Beatus ille...

Verdeata și aerul însă nu ne-au mulțumit. Se vede, unde ne-a eșit în cale palatul justiției. Și ne-am îndreptat pașii să ne 'nneacă... setea, la „Kis pipa“. Sunt silit să folosesc termenul unguresc, să n'o pătesc și eu ca prietinel, care tradusese acești doi termini străini cu unul românesc, dar nu conform „codului bunelor manieri“.

Unul dintre noi folosește ocazia de-a apela la simțul nostru național. Numai 1 coroană

costă un loz al loteriei de obiect, aranjate în favorul „Școalei pentru economia și industria de casă“ — și sunt 650 de câștiguri în valoare totală de cor. 4285 (fără filer). Bine, da conspectul câștigurilor nu-l ai? — De ăla n'am, dar sunt tot obiecte de preț. Vezî doară cât valorează. Imi dă apoi un bilet de vizită, pe care-l scrie o domnișoară, să vândă lozurile alăturare printre cunoștințele sale. — Ei, dar eu nu pot lua, căci nu-i sunt cunoscut domnișoaril... — N'are-a face, ai s'o cunoști d-ta. N'am putut scăpa. Am fost silit, și astfel am jertfit „cu plăcere“ 1 coroană pe altarul națiunii. Numărul lozului: 3876. După sortire o să „grijesc, căci obiectele de câștig sunt a se lua în primire în decurs de 30 zile“, ear „câștigurile neridicate se vor întrebuița pentru scöpurile școalei proiectate“. Se vede dară, că obiectele sunt din „domeniul“ economiei și industriei casnice: pluguri, războaie... O, de-ar fi de-astea cât de multe, să brăzdăm de mult înțelenitu-ne ogor și să țesem mult așteptata dragoste „des-interesată“ de neam.

La prânz am făcut cunoștință cu mulți din profeți și protopopi. După prânz am cercetat seminariul teologic și pedagogic. Domnul director a avut amabilitatea de-a mă călăuzi și a-mi arăta toate apartamentele. Mi-a făcut bună impresie curățenia cea mare din sale, muzee, dormitoare și bucătărie și mi-a plăcut edificiul și grădina. În fundul acesteia, mai la o parte, stăteau tolanții „în dulce farniente“ vr'o șase grășuni, cari își dau concursul, ca seminariului să capete „bucate“ bune și ieftine. Imi spunea dl director, că le lipsește sală de gimnastică și că voiește să facă loc de scaldă propriu.

articol se căznește să demonstreze că dușmanii și fărăi sunt naționalitățile.

La credința asta a ajuns ziarul susnumit în urma citirii discursurilor deputaților români din parlament. Aceștia au îndrăznit să accentueze adică drepturile naționalităților și toate rețele comise de guvernele liberale. — ear poporul crede — scrie „A. és V.” — și se ia după spusele acestor deputați...

Ear năcazul cel mare va fi desigur faptul, că poporul crede vorbele fruntașilor și astfel nici la Șiria, nici la Boros-Ineu și nici la Chișineu nu a ales pe amicii celor dela „Arad és Videke”... Și îi este teamă că poporul și în viitor va asculta sfatul fruntașilor și astfel mulți boeri perde-va nu vor mai ajunge deputați, ci ajung în Dietă fit d'at poporului, cari — fie în credința domni dela „A. és V.” — vor da pe față și în Dietă gospodăria cinstiților și patroni.

„Kronstädter Zeitung” ziarul Sașilor naționaliști, în numărul său dela 12 Mai, consacra evivite foarte elogioase deputaților români spunând că au rol conducător în mișcarea naționalistă din țeară.

Supărarea „patrioților”...

Ziarele locale, după ce-i dă gata pe cei trei deputați români arădani, presintându-l publicului pa ne niște agitatori periculoși, dau alarma asupra unei primejdii și mai mari: Zilele trecute au fost în Budapesta George Pop de Băsești, dr. V. Lucaciu, dr. Al. Vajda-de-Veovod, dr. V. Onișor și dr. Isidor Pop, și s'au sfătuit cu deputații români naționaliști din Dietă... Va să zică — esclamele — comitetul național a reînviat, și deosebirea este numai atâtă, că în loc să-și țină ședințele în Sibiu, se adună la — Budapesta!

Brodând înainte pe această canava, ajunge la concluzia că „agitatori perversi”, cari au fost osândiți pentru uneltirile lor contra patriei, George Pop de Băsești, dr. V. Lucaciu, dr. Mihali și ceilalți nu sunt scoși de pe arenă politică, ci dintr-o dată: ș-acum tot el conduc politica Românilor“...

În legem durerea și supărarea presei patriotice.

De cât, ori cât am înțelege-o și aprecia, nu putem s-o ușurăm. Ci dintr-o dată, ne pare bine, când auzim că fruntașii pe cari presa soviniștă ar fi dorit să-i știe scoși de pe arenă politică, sunt zdraveni, sănătoși, se interesează de mersul politicii naționale și împreună cu deputații români, se sfătuiesc și dau directiva lucrurilor naționale.

Mi-am câștigat convingerea, că seminarul din Arad îl întrece pe cel Sibiu, ca clădire, aranjament și poziție (înțeleg grădina). Pe cel din Caransebeș nu-l cunosc, nici pe cele greco-catolice.

La oțel mi-se schimbăse odaia. Nrul 7: mai mică, mai simpatcă și fără inscripții de creon. Mă caută un amabil cunoscut, unul dintre cei de dinainte de-amiază, care se revanșează cu multă prisosință în calitatea, pe care o avusesem eu față de dînsul, în capitală, să mergem la „Casa națională”. După un drum nu prea scurt după „măsură de capitală”, lung confortabil celor locale, sosim. E joc mare. Înconjurăm sala de joc. O femeie ne ridică „bina” și jocul se desvășește. Portul feciorilor e străin, al fetelor mai puțin. Sunt însă de tot străine vâpșelele, cu cari își nimicesc frumoasele lor fețe. — Ce joc e asta? Parcă muzica cântă Hațegana? — Cântă Hațegana, Lugojana, Ardeleană, ori-ce ei tot asta o joacă! — Care va să zică... Aradana.

Banda, în care numai unul e negru, nu se lasă. Clarinetul e mai voinic, trâmbița dă după el fără să obosiască, dipelele tot așa, ear gordunca lovită cu un băț necoplit ține „hangul” cu ifos, pe când perechile pisează ceva; ceea-ce seamănă mult a „csárdás”, mai ales după „ținuta” fetelor.

Din cauza depărtării prea mari de centru, mi-se spune, „Casa națională” e folosită numai de țărânițe, în Dumineci și sârbători, când joacă Doi ani după edificare se țineau aci petrecerile și concertele aranjate de inteligență.

Se făcură oarele... de corzo. Am întâlnit și câte-va fețe frumoase. Jidancele în maiori-

Noi am fi triști numai când n'ar fi așa. Putem să asigurăm însă și presa maghiară, că ori cât va scrie și injura, și putem vesti și publicul românesc: fruntași români împreună, în perfectă solidaritate doresc să dea direcție politicii noastre naționale.

Ear întâiul lucru ce sunt datori să facă, este ea după-ce s'au înțeles asupra principiilor conducătoare, să organizeze pe noul și solide baze întreg partidul național.

Consultările dela Budapesta asta au și avut-o de scop, și vestim cu plăcere: s'a și stabilit ceea-ce trebuie să fie în viitor baza unei sănătoase vieți naționale.

Csukay Gyula și măcelul dela Șepreus.

Azi începe înaintea Tribunalului din Arad procesul fraților noștri din Șepreus, învinuiți că ar fi încercat să facă rebeliunea în ziua de 7 Maiu 1903, când — se știe — Csukay Gyula, fibraul din Chișineu, se dusesse să țină alegerea de jude. Poporul n'a vrut să aleagă pe care a dorit Csukay... Procesul ce începe azi va fi chemat să facă lumină, să arate cine-l vinovat.

Un lucru se poate spune însă și acum: 7 Români au perit atunci de arma gendarmilor ear alegerea era condusă de Csukay.

Se mai știe, d'asemeni, că dintre gendarmi n'a fost pedepsit nici unul, nici lui Csukay nu i s'a întâmpiat vre-un rău. După-cum n'a fost lovit nici un gendarm, și azi totuși o mulțime de țărâni români stau la judecată. Cât despre cei căzuți de sulite și gloantele gendarmilor, stăpânirea i-a uitat de mult, după cum nu și-o fi bătând capul nici cu văduvele și orfanii lor...

Ear Csukay stă tot în cercul Chișineului, și desigur că nu va veni azi la tribunal să ușureze soarta fraților noștri dați și în judecată, după-ce destul au fost întristați de măcelul petrecut în ziua de 7 Maiu 1903.

Dăm în altă parte a ziarului nostru amănunte despre proces. Aci atragem numai atenția cititorilor noștri asupra rolului jucat de Csukay în această dramă sfâșietoare.

Procesul Șepreusenilor.

45 acuzați. — Apărătorul Dr. Stefan C. cere delegare. — 80 martori.

— Raport special. —

Arad, 15 Maiu 1903

Patru-zece și-cinci de Români din Șepreus sunt trași pe banca acuzaților, după plătiseră cu viața — o alegere de jude de comuna lor. Cei vii pot fi încă luați la pondere, morții tac...

Coridorul tribunalului e plin cu biștii Șepreusenți. Sunt între dinșii și d'aceia, care înc-au căpătat câte un plumb în fatala zi de 7 mai 1903, dar d'atunci s'au vindecat. Lică Iosif, un voinic de vre-o 33 ani a împușcat în coaste și plumbul a ieșit pe cealaltă coastă. A zăcut 7 luni, și acum vindecat.

Vine între dinșii deputatul lor Rus Șirianu, pe care-l înconjură toți cu mult dragoste. Se văd bieții străini aici și surfericiți, când ne apropiem de dinșii și recunoșc în noi pe «Români noștri».

Acuza e ridicată împotriva lui George Jengeler și George Sturza pe baza §. 69 și 1 a legii penale, ca ațitatori și împotriva țărânilor:

Iosif Matea baraniescu, Iosif Cărpănu, Florea Secereș, Florea Suc, Ioan Velici al circuitului Mihail Stana a lui Mihail, Mihail Rus, Simion Nistor, Pascu Cnicico, Teodor Matea, Mihail Filip Ion Velici a lui Mihail, Ion Stana a lui Simion Ilie Incico a lui nuțuaie, Mihail Stana a lui Ilie Petru Pârv, Petru Pârv meanu, Petru Rus a lui Filip, Mihail Suc a lia, Gavriil Secereș, Ioan Horga a lupi, George Pârv, Mihail Bău a lui Simion, Simion Henț a lui Todor, Iosif Matea președinte, Pavel Gabor a lui Ilie, Petru Toma tubul, Todor Marta a lui, Simion Rus, George Seleje, Simion Velici, Simion deaț a lui Simion, Simion Matea a lui Petru, George Cionie, Ion Stana a stipulu, Simion Pavel, Iuliu Corponai, Todor Stancureț, Iosif Pârv, Iosif Velici a bogii, Simion Incico, Petru Incico, Mihail Raț.

Pe baza §-lui 163 a legii penale ca complici pentru-că în 7 Maiu sub durata alegerii de jude comunal la instigarea lui Zsengeller Gergely și George Sturza, s'au adunat cu scopul să constrângă autoritatea, ce con-

tate, ca peste tot în țara asta, și poate și într-alt loc. Strada principală nu-mi părea acum așa goală, cum mi-a părut când veniam dela gară. La cină, ca bunii Români, ne-am întâlnit la o „nație”, birtaș nou în oraș.

A doua zi am cercetat Muzeul cu obiectele păstrate din revoluția dela 48, unde am văzut multe lucruri de seamă. Intre altele cinci fotografii, între cari două necunoscute mie, de-ale lui Iancu și fluerul, cu care, precum ne spune o bucată de hârtie, ar fi umblat „răsvățitorul” la cerșit.

La biserica catedrală (altă biserică românească nici nu mai e, afară de cea greco-catolică) s'a ținut serviciu pompos, pontificând P. S. Sa dl episcop, P. C. Lor dl vicar dela Orade și părintele-archimandrit dela mănăstirea Hodoș-Bodrog, șase protopopi, trei diaconi, al patrulea fiind sfințit în cursul serviciului. Corul cânta bine liturgia compusă de dirigentul lui, profesorul de cant al seminarului. Unele părți mi-au plăcut mult. Un domn de lângă mine secunda corul, la răspunsurile mai scurte: Doamne îndură-te spre noi, Ție Doamne... într-un mulți ani, dispunătorule... Ceilalți nu secundau...

După serviciu, trecuse o oră, în sala festivă a seminarului P. S. Sa dl episcop deschide sinodul diecesan în prezența aproape a tuturor deputaților și a unui public numărôs. Pe galerie erau mai ales dame.

Tot sala aceasta după prânz era ticsită de lume. Damaie cuprindeau acum întreg parterul, domniț faceau „garnirungul”. Societatea de lectură a seminaristilor se achită de ședința festivă. Mai mult mi-au plăcut corurile, aproape

toate compozitii populare de-ale profesorului de cant. A fost mult aplaudat — și cu dreptul — un quintet de viole. Dintre celelalte puncte mai bun a fost dialogul din *Despot voda*. Fragmentul din *Satira III* a lui Eminescu, ar fi putut avea efect dramatic, căci declamatorul dispune de organ și înfățișare necesară. A ținut însă prea mult, să nu spună un cuvânt mai repede de cât altul, ca versurile să nu-și pierdă ritmul. Eroarea s'ar fi putut foarte ușor îndrepta, dacă s'ar fi transpus *natural* în poziția lui Mircea și a lui Baiazid și peste tot în aținunea, ce se desfășoară — și eu cred, că declamatorul ar fi putut face lucrul acesta. Poezia comică a produs haz. Dacă însă a fost cu mult prea lungă în raport cu comicul, ce-l conține, vina nu e a declamatorului.

Era mare căldura și programa nu mai avea sfârșit. În fine li-s'a făcut milă de noi și mai ales de cucoane d-lor seminarist și au mai cituit din puncte. Strada era plină de lume. Nu mai știam pe cine cunosc și pe cine nu. Ne-am îndreptat spre birtașul român, care-și deschisese grădina, de fapt frumoasă. Când să ne dea însă de cină, a trebuit să așteptăm o oară, ca să plecăm apoi la alt birt. Până la bucătărie era o cale nu cu mult mai scurtă de 1 kilometru și drumul ducea printr-o curte par-dosită cu petri, ce-și scoteau capul care de car și luminată cu — stele.

După cină am văzut întrunite la joc fr din Arad și jur. Sala mare a seminarului acum de tot mică.

A doua zi, când m'am dus singur în dina, deschisă cu muzică și cu multe dar fără bucătărie, mi-s'a plâns proprietar

cea alegerea, să candideze pe agreatul lor
r Iosif Matea.

*

La orele când scriem aceste șire (9^{1/2})
și n'au sosit încă la cancelarie. Procesul
a început deci.

Probabil, că nici nu se va dezbate în
rad, căci Dr. St. C. Pop, cu argumente
uternice va cere delegație: *procesul să fie
dică dezbătut la fața locului*, în Șepreuș.

Apărătorul crede inomis necesar a mer-
e la fața locului: întâiu pentru-ca juzit
a vadă că nu putea poporul să apuce pu-
tile geandarmilor (cum se afirmă în actul
e acuză), căci aceia au stat sus, pe coridor,
nde poporul n'ajungea, ear pe de altă
arte pentru-că li-se face bieților oameni
heltueli mari ținându-i atâta vreme departe
e casă.

*

**Dela Tribunalul din loc primim
următoarele:**

**Pertractarea a început după orele
O. Apărătorii sunt Dr. St. C. Pop și
Dr. C. Iancu.**

**Cererii lor de a se dezbate pro-
cesul la fața locului, nu i-s'a dat ur-
nare.**

**Până la orele acestea — 12 — se
a naționalul acuzațiilor, după care va
urma procedura de dovedire.**

**După toate probabilitățile, proce-
sul va dura mai mult de o septemână,
leoare-ce pe lângă că sunt 45 acuzați,
mai trebuie ascultați vre-o 80 martori.**

**In cercurile juridice este mare
nteresare.**

Războiul ruso-japonez.

Până acum ghăcia lumea, unde poate
fi Togo, unde poate fi Rosdestvenski; acum
nici ghăci numai știe. Nici de Nebogatov
nu se știe, unde poate fi anume. Nimeni
nu știe cu siguranță, ce va fi.

Un căpitan dibaciu din marina engleză
— auctoritate în ale marinei — cearcă într'un
număr din urmă al lui Times, cearcă zic

nu e de pagubă, cât de „blamul“, ce l'a suferit.
Auzi, domnule, eu am avut 50 feciorii. Și-apoi
nu se duceau la „tindă“, fără cei pe cari îi am
în toate zilele și aia erau obosiți, să cadă pe
pe picioare. Ear de mergeau aialaltii, știți, ce-mi
faceau? — mâncau carnea de pe „tănyer“ până
o aducea. Mi răușine, nu-mi vine să mai dau
față cu lumea. Dar uite, că acumă lucră la
„tindă“. Până de seară e gata. Incă azi fierb
aci... Mai bine să 'nceapă omul mai târziu,
de cât se 'nceapă nepregătit... Și e mare „re-
gia“. De altcum o s'o scoți d-ta. O să ai oaspeți
de-acum, că locu-i frumos. Numa să te 'ngri-
jești de serviciu bun, că beuturi bupe ai. —
Acum nu mai am „bal“. O să am și-o trupă
de cântărețe. Oare unde să le fac loc să cânte?
— și-mi întinde o carte postală.

Seara pe urmă s'a întins o masă lungă,
lungă înconjurată de Români, din toată diecesa
Aradului. De astă dată ne-a venit cina „fixs la
punt“.

*

Coborînd din tren, după o noapte de că-
lătorie nu eram obosit și-mi făcea de tot bine
ploaia, care cădea cu atât 'nbelșugare. Mi-se
spuse, că seceta 'ncepuse a fi dăunătoare pen-
tru câmp și ca să mă desfățez mai mult i-am
spus birjarului un drum cu ocol, pentru ce
când am ajuns acasă, mi-a spus cam țifnos, că
el tot a avut drept, ca drumul lui ar fi fost mai
scurt, de-l lăsam să mîne pe unde vrea. Eu
însă mă uitam, cum cad picurii grei pe pomii
înverzii din față și mă gândiam, cum o să
prindă câmpul viață după acest dar al lui
Dumnezeu trimis la vremea sa. (—...)

să descurce problemele lui Rosdestvenski și
Togo, firește pe hârtie.

Mahan crede adecă, că Rosdestvenski ar
trebui acum s'ajungă cât mai în grabă la Vladi-
vostoc, iar Togo ar trebui să nu-l lase pe Ros-
destvenski să-și esecutive acest plan, fiindcă Vla-
divostocul ar fi o admirabilă basă pentru ope-
rațiuni viitoare, aici își poate repara temeinic
flota, și-o poate provedea cu cărbuni și ali-
mente.

Dar factorii, cu cari lucră Mahan în
cercul probabilităților sale, sunt cu totul ne-
cunoscuți. Nici în Japonia nu știe lumea
mare, câte corăbii are Togo, nici ce drum
își va alege Rosdestvenski din considerații
nautice.

Intrebarea principală e, unde stă la pândă
Togo.

Mahan crede, că avantposturile lui Togo
ar fi în portul Chelung în partea nordică
a Formosei. El va griji să nu ajungă prea
aproape de flota rusă, fiindcă artileria Ru-
șilor e incomparabil mai bună. Togo știe,
că ori cât de mică pierdere pe mare pen-
tru Japonezi ar fi ceva foarte simțitor, de
aceea nisuița lui va fi să nelineștească res-
pective pricinuiască surprize neplăcute flotei
ruse în drumul ei spre Vladivostoc prin
atacuri nocturne de torpiloare.

Din toate acestea rezultă, că nu peste
mult se vor întâmpla lucru foarte interesante.

Londra. Nici acum nu se știe locul,
unde sunt flotele lui Rosdestvenski și Ne-
bogatov; cercurile marine susțin însă, că
chiar de nu s'au unit încă, întâlnirea lor
va avea loc cât mai curînd. Șatuncul Ros-
destvenski în pripă va lua drumul Vladivos-
tocului, ca să se folosească de săptămâna vii-
toare, în care va fi lună plină, deci și de
natură va fi încât-va apărat contra atacu-
rilor torpiloarelor japoneze.

Honcong. Mercuri sara la 12 mile de
Treeking s'au arătat 12 vase de război. În
strîmtoare a Knabe au fost vase de trans-
port, cam la 70 mile departe de Kamra.

Saigon. De când a părăsit Rosdest-
venski golful Vanfon — în 9 l. c. — nu
se știe nimic despre operațiunile flotei.

Stare de asediu în Formosa.

Tokio. De azi încolo pe insula For-
mosa va fi statariu.

Câmpul de luptă din Mandjuria.

Berlin. Vestile sosite de pe câmpul de
război confirmă știrea, că Japonezii înain-
tează mereu. Cartierul general al lui Oyama
e în Cianciung.

Colonia. Abia trece zi fără vr'o mică în-
căerare. Japonezii se concentrează între Sin-
minting și Mucden; aripa stîngă a Rușilor
își face șanțuri lângă Chirin.

Petersburg. «Novoie Vremea» e infor-
mată din Gunciulin: Armata e acum prevă-
zută cu de toate; numai zahăr și vite sunt
puține. Magazinul mare de zahar, care era
la Mucden, după luptă a disparut.

Obuze pentru Japonezi.

Sanfrancisco. Oficiantii de vamă au aflat
pe o corabie engleză 2800 obuze de 3.7 cm.
calibru și au silit pe căpitan să descarce
aceste obuze menite Japonezilor.

Ce va fi?

Indată-ce Rodestvenski se unește cu Ne-
bogatov, el va avea flotă superioară celei japo-
neze. E drept, că vasele japoneze umblă mai
iute, sunt mai moderne, artileria e mai bună,

feciorii mai dedați cu luptele pe mare, ear co-
mandanții mai pățiți, căci au mai condus lupte,
nu trebuie să scăpăm din vedere, că în o
luptă navală numărul unităților de luptă în-
seamnă foarte mult. Ear de noua flotă rusă
urmează pe cea dela Port-Arthur căutând
scăpare în adîncul valurilor dinaintea Japo-
nezilor, va veni o altă flotă nouă sub alt
admiral, pe când Japonia nu poate face așa
ceva.

De aceea numai în o poziție foarte no-
rocoasă pot să atace Japonezii flota rusă,
numai așa pot începe un atac sistematic,
numai așa pot împedica, ca Rodestvenski
s'ajungă în Vladivostoc, ceea-ce pentru el
ar însemna mult.

Poziția de acum a beligeranților e cam
următoarea:

Japonezii își concentrează puterea în-
dărăptul rfului Liao. Flota lui Togo — se
zice — ar fi pe apele coreane, unele încru-
cișătoare îi sunt în canalul Formosa la o înăl-
țime cu Amoy. Linevici cu armata sa e
concentrat la Cianciung spre vest dela Chi-
rin. Rosdestvenski e pe lângă țarmurile ana-
mici și în fiecare clipă se poate uni cu Ne-
bogatov și adecă în portul Tonking.

Din toate acestea reese, că scopul Ja-
ponezilor e ocuparea Vladivostocului, ceea-ce
se poate numai prin atacuri și dinspre uscat
și dinspre mare. Le e greu să-l atace din-
spre uscat, câtă vreme calea ferată Carbin,
Tuai-Chan-Tsa, Poltaroskoia e în mâinile
Rușilor.

Oyama deci ar trebui să atace cu vehe-
mență pe Ruși, să-l alunge spre Carbin și
să ia în stăpînire calea ferată Carbin-Vladi-
vostoc.

Ear flota japoneză ar trebui în parte să
atace Vladivostocul, ear grosul ei să impe-
dece înaintarea lui Rosdestvenski. Luând în
considerare teribila impresie a luptei dela
Mucden, Rușii vor fi pasivi, vor cerca să se
acomodeze Japonezilor, una însă știu ei, că
datorința au să împiedece înaintarea lui
Oyama până la Carbin, fiindcă altcum Vla-
divostocul e pierdut.

După toate acestea totuși neorientați ne
întrebăm, ce va fi?

Ce-i cu Vladivostocul.

De luni de zile, dar mai cu seamă a-
cum administrația armatei ruse e din zi în
zi mai îngrijată de necesitatea urgentă de
a aproviziona Vladivostocul cu cărbuni.
Flota Balticei, reunită sau despărțită, și pe
ori-ce căi va apuca, va trebui să caute a
ajunge, în ori-ce împrejurări, la singura sa
bază de operațiuni din oceanul pacific. So-
sită acolo, prima ei întrebare va fi asupra
depozitului de cărbuni, și de câte ori se
va întoarce dintr'o operațiune maritimă ce-
rerea de cărbuni va fi reînviată cu aceeași
urgentă. Nu mai încape îndoială, că Vladi-
vostocul are provizii suficiente pentru pri-
mele trebuințe ale lui Rodestvenski. De-
sigur că mai există încă o parte din depo-
zitul dela început și se poate că unele din
multele vase cu cărbuni să scape de pri-
veghierea Japonezilor și să ajungă în port.
Se știe că în Port-Arthur, după capitulare,
s'a găsit un depozit însemnat de cărbuni,
de și flota întreagă de atunci își baza în-
treprinderile ei pe acest port. Astfel se poate
presupune, prin analogie, că înainte de iz-
bucnirea războiului și Vladivostocul posedă
un mare depozit de cărbuni, din care s'a
întrebuințat puțin, așa că trebuie să mai
existe o cantitate considerabilă.

Sinodul arhidieceșan.

— Raport special. —

Sibiu, 27 Aprilie v. 1905.

Ședința III.

Ședința fără viață și aceasta. Pe oameni nu-l încălzește nimic. Parcă sunt unse cu săpun afacerile, așa de ușor se lunecă preste ele. Ici-colea licărește câte o scântei, care însă, abia răsărită, moare. Oamenii se grăbesc grozav. Și au motive să se grăbească. Timpul e banii. Chestii de ceva importanță nu sunt de loc la ordinea zilei. A medita asupra celor existente, sau a născoci acum ceva nou, e greu. Căci nu e nici „timpul oportun“, nu sunt nici parale, nu e nici minte, nici inimă, nici poftă, nici nimic. Nu-l genează pe dnii deputați nici chiar detragerea subvenției de 2000 cor. a seminarului, care se prezintă ca un nou act de cuminenție al consistorului nostru.

In pliciseala asta de cincisprezece carate, unii deputați cască, alții moțâie, cel mai cuminte îngroapă grijile în o sticlă cu bere în bufetul lui Victor Onițiu, iar Tordășan își ia pardesiul și pleacă la „întronirea de Lunia“ a meseriașilor, care se ține totdeauna Mercuria (unde se isprăvește poate mai mult, ca în sinodul din est an). În tot cazul e mai comod a primi întocmai stereotipele propunerii ale raportorilor: „se transpune consistorului spre apreciere, după putință“.

Se zvonise, cei drept, că deputatul Onițiu poartă în sân o interpelație de importanță în chestia școalelor din Brașov, dar — poate spăriindu-se de dispoziția mocnită a sinodului — n'a mai scos-o din întucimile buzunarului.

Într'un moment de supremă sforțare se pare, că chestia conferințelor învățătorescă va scutura nițel pe oamenii din piroteală. S'au și opintit cățiva la sporovăială, dar au încercat-o așa, încât abia i-a succes să-l scoată la lumină Mitropolitului, care în chestiile curente ale bisericii e mai limpede și mai ușor la vorbă de cât toți cei ce obișnuiesc a vorbi în sinod. (Cei cari ar vorbi poate mai bine, tac.)

Ședința se deschide la orele 10. Se autentică procesul verbal al ședinței de ieri, și iată-l, la pultul referentului, iarăși pe inbul și nostimul nostru I. de Preda. Raportează în afacerea detragerei ajutorului de 2000 cor. ce-l avea seminarul din vistieria țării.

Geneza afacerii e asta: Pe la anul 1861 Maj. Sa încuviințase pentru biserică noastră o subvenție anuală de 50 mii fl. și anume 25 mii pentru trebuințele gremului consistorial, 24 mii pentru preoți și 1000 nu se știe din ce motive; statul și-a rezervat dreptul să împartă însuși direct preoților cele 23 mii, iar subvenția seminarului s'a aplacidat și mai departe. În anul acesta ministrul i-a trăznit prin minte să ceară socoteală despre întrebuințarea sumei de 2000 cor., și cum „nouă ne place să spunem tot“ (vorba d-lui Cosma), consistorul, în loc să dea ministrului informațiile și extrasul cerut, i-a transpus același, fără nici o lămurire, toate raționimile seminarului. Din acestea apoi ministrul s'a convins, că fondul seminarial are venite frumusele și pe motivul acesta a sistat subvenția de 2000 cor. (și se zice, că ar fi adaus-o la cele 34 mii cari le împarte dânsul preoților.

Sinodul, ascultând deslușirile I. P. S. Sale. Mitropolitului și ale d-lui Cosma decide ca. în numele sinodului să se facă o reprezentățiune către ministru, în care să se repare greșala făcută, să se explice ministrului destinația venitelor fondului seminarial, și să se ceară asemnarea și mai departe plățirea pomenitei subvenții.

Tot dl Preda raportează asupra propunerii de ieri a d-lui Onițiu în afacerea bisericilor și școalelor din Brașov.

Fiindcă ni-se spun lucruri de interes în această propunere, și fiindcă obiect mai de dai Doamne în acest sinod nu găsim, află de bine a o publica în întregime:

Având în vedere însămnătatea deosebită pentru întreaga noastră biserică ortodoxă română din Transilvania și Ungaria, ce o au bisericile proprietare ale școalelor noastre centrale din

Brașov, însămnătate, ce le revine nu numai în privința numerică a credincioșilor, ci în deosebi prin rolul istoric, ce l'au avut întru apărarea credinței noastre strămoșești în veacurile de urgie și în urmă întru munca de pioneri al culturii noastre naționale, însămnătate, ce le revine prin administrația grea și plină de răspundere a unor averi mari obștești, căror asemenea nu se găsește la nici o biserică din metropolia noastră, și în fine prin faptul, că susțin și alimentează din propriile puteri cele mai însămnate și mai număroase institute de învățământ ortodoxe române la noi, institute, la cari an de an se pârindă 1200—1400 de școlari.

Având în vedere, că pentru *controlul și supravegherea centrală* exercitată de Ven. Consistor Archid. este de neapărată trebuință a se cunoaște în întregul și în detaliurile lor toate afacerile bisericicești, școlare și epitropești ale bisericilor proprietare din Brașov și ale școalelor centrale, înțelegându-se aici atât chestiunile curente, cât și cele istorice, cele de organizație internă, de tradițiune și de situație actuală.

Având în vedere, că o astfel de *perspectivă generală și unitară* în felul de întocmire, cum se controlează și se supraveghează azi dela Consistor mersul afacerilor și situația școalelor centrale și a bisericilor proprietare din Brașov, *nu există fiindcă nu e cu putință să existe*, având în vedere, că faptul acesta regretabil este un izvor neseccat al unui lanț de *reciproce neînțelegeri între centru și între organele diverse din Brașov*, neînțelegeri, cari apasă și împiedecă zilnic mersul normal al chestiunilor noastre celor mai ardente bisericicești-școlare din Brașov.

Măritul Sinod arhidieceșan să îndrume pe consistorul arhidieceșan:

1. Ca să designeze într'o proximă ședință plenară dintre asesorii consist. pe viață pe unul, care se să fie însărcinat cu întreaga referadă atât bisericicească, cât și școlară și epitropească și eventual plenară a tuturor afacerilor bisericicești, școlare și epitropești a atât ale parohiilor bisericicești Sf. Nicolae și Sf. Adormiri din Brașov, cât și ale delegațiilor și Eforiei precum și ale direcțiilor școl. dela școale noastre centrale din Brașov.

2. Acest referent special îndată după designarea lui să fie exmis la Brașov pentru un timp de cel puțin 2—3 săptămâni, în care, la fața locului, să studieze toată situația actuală a administrației noastre bisericicești, școlare și epitropești, să studieze organizațiunea internă locală, poziția și raporturile speciale de drept ale diferiților factori al vieții bisericicești școlare, apoi dispozițiunile principiale în vigoare, problemele și lipsurile actuale, precum și chestiunile, ce ni-se impun în proximitul viitor, — astfel, ca în persoana lui Consistorul să aibă un far sigur de clară orientare în demersurile sale, iar *centrul bisericesc-cultural din Brașov să aibă în el un rațim real și sigur* în munca spre înaintare, ce se săvârșește cu atâtea jertfe pentru marile noastre interese obștești.

Sinodul transpune propunerea consistoriului spre apreciere după putință.

Raportorul Dr. E. Roșca propune în numele comisiei org., și sinodul hotărăște, ca să se înființeze un nou tract protopresb. al Geoagiului, cu sediul în Geoagiul de jos-Susenii, la care tract se vor incorpora mai multe comune aparținătoare acum la Orăștie și Hunedoara.

Dr. Lemény prezintă 2 petiții pentru pensii de spese ale fiscalului consist.

Se dau consistoriului.

Dr. Oprîșa referază asupra raportului general școlar, începând dela p. 6.

La p. 8 despre conferențele învățătorescă, A. Vlaicu propune ca *comisiunilor învățătorescă să li-se înleznească chemarea prin oarecari ajutoare bănești pentru cheltuelile lor.*

Nu se primește.

Deputatul Dragomir ar dori, ca la conferențe să li-se dea învățătorescă instrucțiuni și în privința compunerii conspectelor despre băieții obligați a cerceta școala, destinate pentru oficiul de statistică.

Se va considera.

„Poia Pedagogică“ să se înființeze cât mai curând.

Dr. Cristea face aci propunerea corectă (sprijinită și de Dr. Bologa, Murășan, Domșa), ca t-mele mai de valoare ale învățătorilor să se tipărescă și să răspândească, după putință, și în broșuri separate.

Tot Dr. Oprîșa raportează, iar sinodul admite, ca să se introducă în școalele noastre „Cartea de cetire maghiară“ de Dr. Schulerus și I. Popovici.

Ședința se ridică punct la orele 12. Din turnurile catedralei se înalță în văzduh sunetul dulce și plin de sfântă armonie al clopotelor noue...

Sibiu, 28 Aprilie v.

Ședința ultima.

Joi dimineața domnii deputați s'au sculat morocănoși. Afară ploaia, și se știa, că în ziua asta se termină sinodul, mai curind ca nici o dată. Pe strada Macelarilor vin în jos mai mulți deputați civili și protopopi de cei trupești și grași în ceafă. Pe lângă grilagiul catedralei stau înșiruți vreo 30 de țărani din Sălcina de sus, veniți în deputație la consistor pentru nu știu ce năcazuri ale lor. Țăranii își descoper capetele și se închină cinstit. Domnii mari nici habar, trec cătră seminar, cufundați în vorbă. Discută năcăjiți că sinodul moare înainte de a se fi născut în toată forma. Unii învinuesc pe consistor pentru că nu li-a prezentat material de ajuns; alții cârtesc asupra raportorilor, pentru-că n'au fost destul de încurcați la spuse; nu cruță nici pe I. P. S. Sa Mitropolitul, care nu bucuras admite vorbă multă asupra chestiilor, — și toți împreună spală pe vitejii cu gura mare dela alte sinoade, cari de astădată au amuțit ca pământul.

Fait accompli. Ședința de astăzi n'a durat nici trei sferturi de ceas.

Comisia financiară, prin rostul dlui Vlaicu, propune să se aproabe socotelile fundațiunii Șaguna, ale consistorului și ale tipografiei și librăriei arhidieceșane, și să se eșecute decisul sinodului din anul trecut relativ la angajarea conducătorului pentru librărie și tipografie. (Din referadă aflăm că în anul trecut librăria a realizat un profit de 7000 cor. = 13 1/2%, ear tipografia numai 2000 = 3%.)

Urmează raportorul comisiei *petiționare* dl Dragomir, și prezintă 3 petiții, cari se primesc cu zimbete obișnuite, și trimite la consistor.

Notarul general, dl Voilean, citește, în mijlocul unei atenții posomorite, despre competențele deputaților.

Și, pe când badea Cârțan sosește la fața locului ca să asculte soartea jalbei sale, deputații ascultă cuvântul de *încheiere* al I. P. S. Sale Mitropolitului, care li mulțumește pentru zelul și isprăvile făcute, iar deputatul Cirlea exprimă I. P. S. Sale, în cuvinte simțite și apăsate, recunoștința și mulțumita sinodului pentru activitatea sa, în deosebi pentru apărarea școalelor noastre față de reformele școlare ale guvernului, și pentru înțeleapta conducere a sinodului.

Astfel — a fulgerat și sinodul s'a terminat. Ce s'a isprăvit în 4 zile? *Cu'ențit* bagatele, cari în tiena se puteau isprăvi într'o zi.

Exdeputatul.

Dela sate.

Șomcuta-mare, la 9 Maiu 1905.

Nimic mai ușor decât a-ți afla dușmanii. Spune numai adevărul și dușmanii te napuste cu diavolul.

În 7 i. c. s'a ținut în opidul Șomcuta-mare alegerea antistiei comunale pentru un ciclu de 3 ani, la care alegere, fiind zi de Duminecă, a luat parte inteligența mai toată, ear poporul în număr nelndatinat de slab reprezentat — din ce cauză? nu știu.

Această alegere trebuie că a avut și oare care cusur, căci a mai fost deșeptă pe ziua de 6 Aprilie, eară cortășirile se începuse înainte de aceea dăinuind la fel cu celea dela alegerea de

Numai atunci ne îmbrăcăm ieftine și bine. o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
dacă materia pentru haine bărbătești o cumpărăm din magazinul de postavuri K I Z materie
pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6—30. 504 o o o ARAD, Szabad-újtér 17 — PECS. Ktrá y u 1 o o o
LEICHER și FLEISCHER.

fi al cercului Dr. Péchy Péter și Eötvös Robert, care au condus alegerea cu cea mai mare corectitate și fără de nici o presiune. Cu totul alta a fost ținuta illustr. Sale a dlui conte Teleki Sándor, la care poporul țaran șomcutan în ori-ce afaceri private ori de obște e îndatnat a alerga întocmai ca Mohamedanii la Mecca, și așa prin căciuliri și lingșurii a-l face posibil să se creadă de un dictator aici pe la noi. E frumos și salutar — nu-l vorbă — ca poporul să aibă în mijlocul său câte un bărbat de poziție mai înaltă, fie conte ori baron, chemat să ajute cu sfatul și fapta pe cel avisat în cazuri de lipsă. Inșă trebuie să luăm bine de seamă, că sfaturile încă se pot asemăna cu arma ce are două tăiușuri, și dela un timp încep a deveni un fel de servilism. Atunci apoi se iau de bani bunți și sfaturile cari țintesc în direcțiune opusă binelui de obște. Poporul ține obiș la ceea-ce a fost sfătuit de sus, el în naivitatea lui nu mai caută la proverbul că „cine dă sfatul, nu dă și colacul“. Dar să ne oprim earăș la alegere.

La 11 ore a. m. membrii reprezentanței comunale convocăți anume spre acel scop au făcut candidările de amplexi comunali, fără de multă greutate, după ce unul dintre petenții la postul de primar, om favorit al contelui, a repășit, eară la posturile de sub primar și 3 senatori contele a candidat pe oamenii săi cari i au prestat serviciul de corteși la alegerea din urmă de deputat a nepotului său.

Eu înainte de asta cu 3 ani am fost chemat prin o comisiune din sinul reprezentanței comunale și am fost ales de cassar comunal. La alegerea de acum nu bănuiam de loc intriga ce se vede că a fost țesută pe ascuns în contra mea; ba până în ziua alegerii n'am știut nimic că ar competa cineva la postul de cassar. În dimineața zilei de alegere aud că câțiva din credincioșii corteși ai contelui au peregrinat la castelul d-sale prezentându-l nr. 3 ex. 1905 a foaiei umoristice „Căteul“ în care „Marcu“ îl joacă cu destulă cruzare și nu după cum ar fi meritat pentru ținuta lor boierească dela alegerea de deputat. Acest joc alui Marcu și dela niște doine corteșesti nevinovate și cu menirea de a strîpi din popor datinele rele de a lăcomi la băuturi și alte mijloace coruptibile la alegeri, au fost destule motive pentru ca illust. conte și oamenii dinșului să devină cei mai inverșunați contrari ai mei. Dară scopul nu și l-au ajuns pe deplin după-cum se vede că le era pofta și planul, pentru că eu îndată ce am observat machinațiunile urzite, la 11 ore când să făcea candidarea în pleno conferință am rugat pe dl preș. pretorele Eötvös Robert să-mi renapeze petiția, eară alegătorilor mulțumindu-le pentru încrederea de până acuma, i-am rugat ca fără de nici o genare să aleagă pe cine voiesc căci eu repășesc. Atunci dl Ioan Butean repres. comunal în numele său și al altora, — așa zicând peste voia mea — m'au propus în candidare de cassar comunal. Ca să mă retrag hotărît trebuia să abuzez de încrederea manifestată față de mine din partea celor ce m'a candidat, cu toate că eu absolute către nime și nici cu un singur cuvînt n'am cerut ca se fie reales. Contrariul meu a cerut să-l dau 100 coroane din leafa anuală de 600 coroane și atunci el repășește. La asta nu m'am învoit și așa ne-am dus toți pe la comune, așteptând termenul alegerii la 2 ore d. m. Cu toate că prevedeam căderea mea sigură, căci fiind contrariul meu de naștere din loc și din numeroasa familie a „Buteneștilor“, apoi pe lângă machinațiunile înainte la fel bine pregătite și adăparea poporului cu leacurile de mare efect în așa cazuri a lui Bachus, am cedat totuși să fie votisare, la dorința bărbaților inteligenți în frunte cu dl Szappanyos József jude reg. cercual, Medgyesy Géza sub jude reg., Dr. Olsavszky Gyula avocat, Dr. Victor Nyilvan avocat, Teodor Blaga prof. pens., Gavrilă Mic cassar de bancă, László Sanel ofi. pretorial, Veszprény Sándor pleban rom. cat., Ioan Butean ofi. la judecătoria reg. cerc, s. e. l. cari — repet fără de a-l fi agrăit eu cu un singur cuvînt — toți au votizat pentru mine. Am cedat dorinței dinșilor, însă am picat „cu gloria depîlnă“ pentru mine, în senzul cum cunosc eu lucrurile și pricep cauza. Din toate acestea, ca concludiune finală fie-mi permis a pune la ravaș o mică învățătură morală.

mare stramtoare, nu-a dat gratis din pădurea d-sale două talpe de casă în preț de vr'o 15—16 cor. l-am mulțumit atunci și îi mulțumesc și acum pe această cale, căci fapta cea bună se laudă de sine. Asta însă nu învoalvă vr'un motiv ca eu care în timp de 26 de ani am purtat sarcina de învățător și peste 30 de ani cea de cantor bisericesc, în care timp am avut prea multe ocaziuni a contempla corupția și scăderile încuibate în mare parte din popor; cred că nu mi-se poate imputa dorul de-a sbiciui acelea vicii, fără însă de a vătămă în mod încertat pe cineva.

Asta o voiu face și în viitor barem de aș ști că voi ajunge a mânca odată în zi, și atunci încă coaja uscată de mălaiu, udată poate și aceea cu crunte sudori.

Dumnezeu așa să-mi ajute!

Elia Popu,
în pens.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 15 Maiu 1905.

— **Regele la ministrul președinte austriac.** Se anunță din Viena că Majestatea Sa Regele a cercetat Sâmbătă pe ministrul președinte austriac baronul Gautsch, la care a petrecut peste trei sferturi de oră.

— **Alegeri congregaționale.** Atragem atenția frunțășilor români din cercurile congregaționale din comitatul Aradului asupra alegerilor ce se vor face în *Ottaca*, *Bârșani*, *Totvârâdia* și *F. Virșand*. Toate acestea cercuri sunt românești. E deci de înaltă datorință să lupte, în ziua de 18 Maiu, să aleagă români. Să se organizeze deci din vreme și să fie cu luare aminte!

— **Cum raportează confrății dela Brașov.** Reproducând, desigur, din ziarele ungurești, cari sunt tendențioase, confrății dela Brașov pun în sarcina deputatului Dr. Ioan Suciu următoarele cuvinte: „Tabloul ideal al statului maghiar ar fi ca toți cetățenii lui să fie maghiari“.

Aceasta n'a spus-o Dr. Suciu, ci din contră: a zis că acesta-l idealul șovinistilor, pe cari trebuie să-i combată toți bărbații de stat serioși.

— **Architect român în Viena.** Avem plăcerea să anunțăm, că dl Cesar B. Poppovits și-a deschis în Viena, II, Lessingasse 11, biurou de arhitectură și construcție. Dsa este întâiul arhitect român stabilit în Viena. Il felicităm și-l dorim succes deplin.

— **Decorați.** „Monitorul oficial“ publică următoarele: S'a conferit medalia Bene-Merenti clasa I:

D-lui Pușcariu Ioan, membru al Academiei Române, ales la 4 Aprilie 1900, fost membru la curtea de casație din Budapesta, acum pensionar, pentru lucrările sale literare.

D-lui Marienescu At. M., membru al Academiei Române, ales la 26 Martie 1881, fost membru la Curtea de apel din Oradea-Mare, acum pensionar, pentru lucrările sale literare.

D-lui Moldovanu Ioan M., membru al Academiei Române, ales la 11 Aprilie 1894 canonic mitropolitan din Blaj, pentru lucrările sale literare.

D-lui Porcius Florian, membru al Academiei Române ales la 10 Martie 1872, botanist, pentru lucrările sale științifice.

D-lui Teclu Nicolae, membru al Academiei Române, ales la 2 Iulie 1879, chimist distins, profesor la Academia Comercială din Viena, pentru lucrările sale științifice.

— **Favorurile la deprindere de arme pentru economi.** Ministerul de honvezi a conces, că o parte mică (10 inși la câte-o companie) a obligațiilor la deprindere de arme în anul curent să-și poată face serviciul de 35 zile la 25 Maiu crt. Economii, mașiniști ocupați la treer și aceia pot fi îm-

de acest favor, cari vor dovedi torități, că prin chemarea lor la de- de toamnă, sufăr daune simțitoare. — împreună ca libelul de serviciu de ... ved — să se înainteze imediat la comanda regimentului, pentru-că în 25 numai aceia vor putea începe deprinderea, cari au căpatat concediu.

— **Esposiția de lucruri de mână, aranjată de reuniunea femeilor române din loc în localitățile „Casei naționale“ a fost cercetată zilele trecute de I. P. S. Sa dl arhiepiscop și metropolit Ioan, însoțit de un număr însemnat dintre membrii sinodului arhiepiscopescan. I. P. S. Sa a fost întâmpinat la intrare de presidenta reuniunii doamna Maria Cosma și de secretara Eugenia Iovescu, carea în termeni aleși a mulțumit înalților oaspeți pentru distincțiunea și încurajarea, ce o dau nisuiștelor femeilor române. I. P. S. Sa a mulțumit binecuvântând nisuiștele lor laudabile, apoi au vizitat toți frumoasele obiecte, donate de cătră fetele și doamnele române din diferite părți. Esposiția mai rămâne deschisă până Luni. Deci îndemnăm pe toți a o cerceta, ajutând laudabila țintă, spre care țin inițiatorile: de a aduna mijloacele pentru înființarea unei școale române de industrie.**

(„Telegraful“)

— **Prima prelegere.** Se anunță din Zagrab: Profesorul Kreska, care la începutul anului a fost numit profesor la catedra de limbă și literatură maghiară dela universitatea din Zagreb Vineri a voit să și țină prima prelegere. Vre o sută de studenți s'au adunat în aula universității, cari l-au primit pe Kreska cu insulte și fluerături. Profesorul a scăpat în bibliotecă. Așa s'a terminat prima prelegere.

— **Sinuciderea unui ambasador.** Se telegrafează din Londra, că acolo a făcut mare senzație sinuciderea ambasadorului Coreei Yitungland. Ambasadorul a fost aflat spinzurat în locuința-i. A lăsat scrisori după sine, în care drept cauză a sinuciderii a dat îngrijorarea sa, că Coreea-și va perde independența. Ambasadorul era căzut de o vreme mai îndelungată în melancolie.

— **Mare defraudare în Karczag.** În Karczag au dat de urma unei mari defraudări la fabrica de cărămizi din regia orașului. S'au constatat o lipsă 160,000 cor. S'a defraudat în decurs de cinci ani de zile. S'a făcut arătare criminală împotriva primarului *Toth Kálman* și împotriva cassarului *Szilágyi János* care a și fost deținut.

— **Turburările ruso-ovrești.** Se anunță din Sitomir: Azi s'au deschis aici iar prăvăliile. Cu ocazia turburărilor au omorât pe 15 jidani și 3 creștini, 81 jidani și 8 creștini au fost răniți. Pe un preot cu numele *Fivarov*, l-au împușcat, când ieșea din restaurant. Atentatorul a fost deținut.

— **Sinuciderea unui locotenent rus.** Locotenentul *Alexeief*, care a provocat odată un mare tumult în Moseva, pentru că insultat o damă pe stradă, s'a sinucis. Capitanul l-a muștrat pentru această faptă și sensibilul locotenent din pricina aceasta și-a luat viața.

— **Coloarea vinului și a strugurilor.** Coloarea vinului zis roș sau negru nu e tocmai așa de ușoară de explicat cum s'ar părea de o camdată.

Dacă zdrobim boabe de struguri negri vom vedea că le e carnea tot așa ca și a celor galbeni sau verzi. De asemenea, dacă am face din strugurii cei negri vin întocmai ca din cei albi, adecă numai călcându-i și storecându-i fără al lasa să fermenteze cu coji cu tot, cum se face pentru vinul negru, am căpăta un vin alb sau abia bătând în roș. E deci dovedit că vinul negru își ia culoarea dela coajă, în timpul fermentării.

Morren, Prillieux și mai ales Pollaci au adus lumină în chestia culorii strugurilor. Pollaci a arătat că în strugurii verzi se află phylocyanina (albastră), phyloxantheina (galbenă) și Oenocyanina sau Oenolină; cele două dintâi combinate formează chlorophyllul ca și în frunze și dau culoarea verde Oenocyanina dă însă culoarea albastră sau violetă. Oenocyanina se află sub formă de liquid închis în niște încăperi în formă de gălăcioare. Mai e o culoare, Coresenul, în formă de grăunțioare solide. Acestea vin din foi. De o

cam dată sunt necolorate și în timpul coacerii strugurilor emigrează din foi în ei, se așază în coji și combinându-se cu oxigenul se colorează roș. Dacă li-se închide calea de emigrare din frunze prin înțepăturile unor insecte în coada foilor, frunzele se colorează roș, iar strugurii abia-abia se înroșesc.

— „Soia“. Sub titlul acesta primim la redacție o voluminoasă lucrare de Dr. A. Urbanu, despre planta aceasta alimentativă a țăranului de dincolo.

Autorul arată, că clima României sunt cât se poate de prielnice Soei, până când la noi în Ungaria nu-l prea priește solul, de aceea nici nu se prea cultivă.

Pentru România însă ar fi o adevărată binefacere dacă s'ar răspândi cultivarea ei.

— **Biciclist sub roatele trenului** Văgh István, picher la căile ferate din Somogy-Szob, s'adus cu bicicleta să inspecteze linia dintre stațiile Somogy-Szob și Csurgó. Era deja aproape de stățiunea Csurgó, când observase trenul acceleat ce-l venea cu deplină viteză în față. Spaima însă și scurșunea timpului l-a oprit să tragă bicicla iute înlătur și așa a ajuns sub roatele trenului, care l-a sdrumicat în bucăți.

— **Cuib de hoști asediat.** Eroii lui Gorkij din „Asilul de noapte“ ni-l încoacă 'n minte o veste din Moscva despre prinderea unei bande de hoști. Trei miș de muncitori, care au dat ajutor poliției de a prinde o bandă de hoști, au dărimat așa numita fortăreață Kinlev, asilul bandei. Pe un hoț l-au omorât, pe mai mulți i-au bătut crunt și aproape pe toți i-au legat.

Justiție.

Arad, 15 Maiu

§ **Marseillaise proletarului român.** Foaia socialistă română din Budapesta „Adevărul“ într'un număr din Noembrie a dat cetitorilor săi un nou text al Marseillaise-i, din care o strofă în proză sună astfel:

„Sună buciumul de luptă, între fulgere scânteitoare, ca ș'un val puternic pornesc muncitorii. Ca și marea turbată 'n mânia, s'ascultat azi poporul, tremură tiranic, sfârșitu-ș' e aproape... Jos cu burghezi trântorii!

La luptă muncitorii, sus ridicăți steagul sfânt, luptați, luptați împotriva tiranilor asupritorii, împotriva tiranilor asupritorii!”

Procurorul din Budapesta a aflat în aceasta inspirație atâtare contra unei clase și a tras pe banca acuzaților pe autorul poet Aurel Cristea. Jouia trecută, pertractându-se procesul jurații l-au aflat pe Cristea vinovat, osândindu-l la o lună temniță de stat.

Licitațiune minuendă.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de mărire și reparare la biserică gr.-or. rom. din M.-Radna, prin aceasta să publică licitațiune minuendă pe ziua de 22 Maiu n. a. c. la orele 3 d. a.

La licitațiune se poate participa verbal și cu oferte închise.

Prețul de esclarnare pentru toate lucrările face 13.042 cor. 72 fil.

Licitanții vor avea să depună ca vadiu 10% din prețul de esclarnare în bani gata sau în valori acceptabile.

La licitațiune pot participa numai indivizii provăzuți cu licență industrială.

Se poate separat participa pentru lucrările de pictură și auritură.

Lucrările de pictură artistică se vor întreprinde separat de celelalte.

Planurile detaliate, proiectul de spese, condițiunile de licitare și alte îndrumări trebuincioase se pot vedea la Oficiul parochial gr.-or. român din M.-Radna și la Arhitectul Ioan Niga în Arad.

Oferte ulterioare nu se consideră.

Dr. Vasile Avramescu,

președ. comit. parochial.

Nr. 632-3

POSTA ADMINISTRATIEI.

N. Vlad, paroch Șelimber. Abonamentul e achitat până la 1 August n.

ECONOMIE.

Arad, 15 Maiu

Canalizare în comitatul Aradului.

În părțile resăritene ale comitatului Arad se vor face mari canalizări pentru udarea pământului. După planul de pân'aci pornind din comuna Talpoș se va tăia canal din Crișul-Negru atingând comunele Simonyfalva, Vadász, Miske, Ágya, Chișineu, Socodor, Nagy-Zerind și Fekete-Gyarmat revărsându-se la Giula în Crișul-alb. Conform planului canalul va uda un teritor de 1400 jug. partea cea mai mare proprietatea archiducelui Iosif și a conților Almásy Dénes și Wenckheim Frigyes, care vor purta și partea cea mai mare a cheltuelilor, care se urcă la o cifră imensă, de milioane.

Regretabil e numai că și aci marea majoritate a populației nu-l va lua folosul acestei canalizări, doar întreprinderea în sine va oferi câți-va ani muncă populației.

Firma porter în faliment. Marea firmă din Arad alui Porter Vilmos a falimentat.

Massa curator a fost numit dl Petru Truța avocat în Arad.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 13 Maiu. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe Maiu (100 clgr.)	17'96—17'98
Cucuruz pe Maiu	15'50—15'52
Cucuruz pe Iulie	14'52—14'54
Grâu pe Octombrie	16'48—16'50
Secară pe Octombrie	13'50—13'52
Orz pe Octombrie	11'60—11'62

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Maiu 1905	18'02—18'04
Cucuruz pe Maiu	15'50—15'52
Cucuruz pe Iulie	14'50—14'52
Grâu pe Octombrie	16'50—16'52
Secară pe	13'52—13'54
Ovăș pe Octombrie	11'58—11'60
Secară pe Octombrie	11'38—11'40

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
580—650 măști metrice grâu cor.	17.00—17.40
320—340 " " cucuruz "	15.10—15.30
Semnare nominală: secară:	14.68—14.70
" " orz:	14.60—14.80
" " ovăș:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
500—600 măști metrice grâu cor.	8.80—8'90
300—400 " " cucuruz .	7'40—7'50
Semnare nominală: secară . . .	7'40—7'50
" " orz:	7'30—7'40
" " ovăș:	6'80—6'90

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 70—100 klgr.	Cor.	17'00—17'10
" " 80—" "	"	17'10—17'20
Secară: 100 "	"	13'80—14'00
Orz: " "	"	13'70—13'80
Ovăș mercantil 100 klgr.	"	13'80—13'90
" cernut " "	"	13'50—13'60
Cucuruz vechiu " "	"	14'80—15'00
" nou " "	"	14'80—15'00

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor.	158—
" " " mic	"	160—
" brut " mare	"	156—
" " " mic	"	158—

Tirgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 130—131 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr 139—141 fil.; Calitate sirbească: grei, părechea peste 260 klgr. 139—140 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlgr. greutate 137—138 fil. Ușori până la 240 klgr. 136—137 fil.

MULANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENAŢIONAL. —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmaso.)

37

Cap. XVII. O lovitură îndrăzneată

După un plan stabilit de mai înainte, Edward Thornley și colonelul Magoffin înaintasera cu caii câți-va pași și se instalasera spate către spate pentru a ascunde scena, ce se petrecea în cortul lui Coadă de Tigru celor câți-va războinici circulanți prin lagăr, și același care însărcinați de a veghia asupra șefului și ne așteptându-se la un act de silnicie din partea albilor, se depărtasera pentru a le face loc.

Câte-va femei începuseră să scoată strigăte atât de ascuțite, încât nu se auzia, afară din cort, nimic din cele ce se petreceau înăuntru.

De altcun toate au fost conduse atât de bine, încât Coadă de Tigru se văzu impresurat de vrăjmași, înainte de a fi putut face o mișcare. Când se simți sub strînsorrea puternică a fostului intentent și după ce examina dintr'o ochire fețele celor ce-l amenințau, redeveni mișel, cum era de obicei în fața puterii.

Wash Carrol, care-l observa, îl văzu cu o mare plăcere, căpătând paliditatea ciudată a Pieilor-Roșii și a negrilor, și aceea înfașurare de joșnică spaimă pe care o văzuse deja pe fața lui în lagărul lui Magoffin.

Era cel mai bun semn de dispozițiunile șefului de a se supune poruncilor, ce i-se vor da.

„Poate că-l stringi prea tare, șopti el intententului. Acest mișel nu va avea puterea de a răspunde. Deschide nițel mâna, fără însă a-l da drumul.

Strather se supuse.

„Acum ascultă, căne de Piele-Roșie! zise Wash, cu o voce înăbușită, dar care cu toate acestea făcu pe Coadă de Tigru să se înfioare. Spune-ne unde este tinărul și-ți vom cruța viața. Dacă minți, îți sbor creierii. Unde este?”

Obrăznicia bestiei dispăruse.

Șeful răspunse, cu o voce sugrumată de spaimă:

„Indără! Colo, la spatele colibel!”

Wash se întoarse pentru a vedea, dar se petrecea ceva nelinișitor în fața locuința șefului.

Apoi mai zise lui Coadă de Tigru:

„Bagă bine de seamă. Mă duc să văd singur. Dacă vei scoate un strigăt, dacă vei face un semn, vei fi mort! Și dacă, din întâmplare războinicul tău vor intra aci, spune-le să se retragă.

„Cât despre d-ta, vecine, făcu el întorcându-se către intentent, supraveghează cu luare aminte pe acest mișel. E gata la toate violențele! La aminte! La cel mai mic semn, ucide-l ca pe un câne turbat! El mort, ne însărcinăm noi cu camaraziil săi.

Strother răspunse numai printr'un zimbet, care sâmbăna cu o strîmbătură. Dar e probabil, că în același timp stringea cleștile așezat pe umărul Indianului, căci acesta se strîmbea și mai rău.

Intententul de altcun avea revolverul în mână și-l ținea îndreptat în spre pieptul mișelului.

Wash Carrol se apropiase de un soi de pierdea, care despărția în două locuința șefului și o ridicase cu mâna stângă, ținând cu dreapta revolverul gata.

Dar nu era o cursă, și observă pe Eugen Dupré legat de mâni și de picioare de un țărnuș întepenit în pământ.

Vinătorul îi tăia repede legăturile și-l puse în picioare, dar Eugen era atât de istovit, încât nu se putea ține singur drept. Wash Carrol fu obligat să-l ducă în brațe.

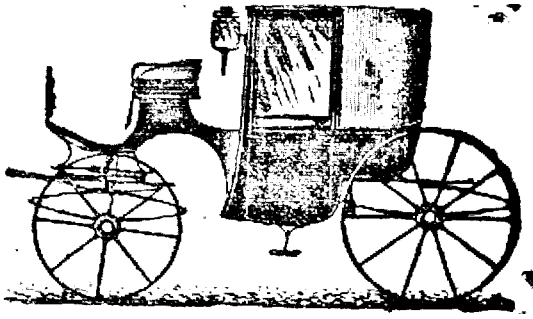
Cum colonelul făcea o mișcare pentru a se arunca spre el, Wash Carrol, cu un semn îl oprî.

— Nu te mișca, colonele! Înca n'am terminat. Deschide ochii tot mai mari, căci vom avea nevoie de el. Am fost niște nebuni, că n'am adus un cal pentru mister Dupré. Dar puțin ne pasă. Rămâi acolo!

Și bătrînul traper, ca și cum ar fi fost răsatul său și acasă la dînsul, eși din cort singur, fără a se uita la Pieile-Roșii, care îl priveau zăpăciți; apoi se îndrepta către un mândru armăsar, a căruia șea de piele de jaguar arăta, că era calul de călărie al șefului Indianilor. (Va urma).

Redactor responsabil: Sever Boea.

Editor-proprietar: George Nichia.

Sors
Péter

Atelier pentru fabricarea de trăsuri

Temesvár-Gyárváros,
Három király-utca.

Recomandă publicului tot felul de **trăsuri nouă**
precum și: pregătirea de rețele pentru nisip, fetoni și care
cu prețuri foarte eftine.

Trăsuri vechi se repară imediat și eftin.

POMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburi de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC 258

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce a întrebuințarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cânepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai eftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Rog

**Incercați
și vă veți
convinge**

să binevoiasă fie cine a se convinge ce convenabil poate să-și procure de la mine
articole de aur, obiecte ornamentice de argint, juvaeruri moderne, precum și oroloage de buzunar foarte fine.
Prețurile s'ieftine. Asortimentul mare.

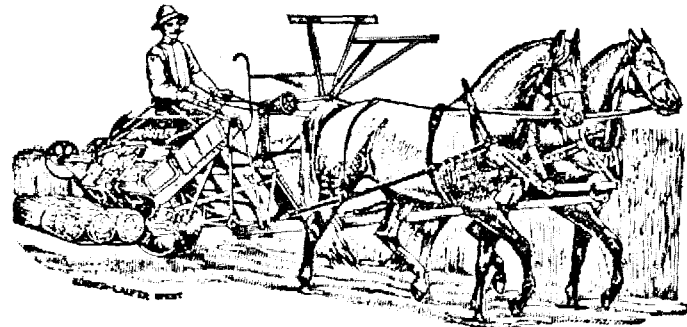
Cu stimă:

GELLER I.

— Arad, Andrásy-tér 14. —

Carol Drössler

fabrica priv. ces. și reg. de mașini agronomice
Budapesta, VI., Váci-körút 59.

Liferează
Automobile,
locomobile
asortimente complete pentru mașini de imblătit, asortimente pentru pluguri cu abur „Milwaukee“

mașini de cosit, mașini de secerat și legat snopi, de construcție cea mai nouă

mașini de sămănat „Rákóczy Drill“ și ori-ce alte mașini ecutate solid și tra-

Conspect pentru prețuri și articole se trimite gratis la dorință.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

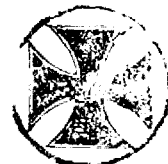
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, țintur de ureche, bătăie de inimă, sgârșit de inimă, astma, auzul greu, sgârșit de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, odagă ischias, undul în pat, ofluenza, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insusirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afătoare, eară pe de altă parte e cel, mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care zătat în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și iestinatatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțetire.

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburî învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4
folosibil numai la copii și la femei de conști-
tuție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.